

RAAP-NOTITIE 2844

Plangebied Froonackerdyk te Wiuwert

Gemeente Littenseradiel

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Littenseradiel

Titel: Plangebied Froonackerdyk te Wiuwert, gemeente Littenseradiel; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: augustus 2008

Auteurs: *drs. J.E.A. Jans & drs. B.I. van Hoof*

Projectcode: LIFW

Bestandsnaam: NO2844-LIFW.doc

Projectleider: drs. J.E.A. Jans

Projectmedewerker: E.J.M. van der Zwet

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 30102

Autorisatie: drs. J.L. van Beek

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.   telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b   telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp   E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: gemeente Littenseradiel
- *aanleiding onderzoek*: uitbreiding automaterialenhandel
- *datum uitvoering veldwerk*: 30 juli 2008
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: het plangebied is gedeeltelijk bedekt met een laag asfalt en een gronddepot. Hiermee is rekening gehouden bij de verdeling van de boringen.

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied ligt ten zuidoosten van de Froonackerdyk en ten zuiden en zuidoosten van de Slinke.
- *plaats*: Wiuwert
- *gemeente*: Littenseradiel
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 10F
- *plangebied in gebruik als*: grasland
- *oppervlakte plangebied*: ca. 1,1 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 175.425/568.705

Onderzoeksvragen

Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is? Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA), welke wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologisch advies*: volgens de Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE; <http://www.fryslan.nl/binfo/chk/inhoud/startchk.htm>) is voor het plangebied voor de periode Steentijd-Bronstijd geen onderzoek nodig. Voor de periode IJzertijd-Middeleeuwen is een karterend onderzoek 1 noodzakelijk (6 boringen per hectare bij ingrepen van meer dan 500 m²).

- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem):*
  - in plangebied: geen
  - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Historische gegevens

- *historische kaarten:* op de kaart uit 1687 (Schotanus à Sterringa, 1718), de kadastrale minuut uit 1832 (<http://www.hisgis.nl>), de kaart uit 1844 (Eekhoff, 1859) en de topografische kaarten van 1855/1856 (Wolters-Noordhoff Atlas-producties, 1992) en 1928 (ROBAS Producties, 1990) worden in het plangebied geen voor de archeologie belangwekkende elementen afgebeeld.

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart:* knippoldervaaggronden met zware klei (Stiboka, 1974: code kMn48C).
- *geomorfologie volgens geomorfologische kaart* (ontleend aan ARCHIS): vlakke van getij-afzettingen (code 2M35).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen:* min of meer regelmatig verspreid over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal:* gutsboor (diameter 3 cm)
- *totaal aantal boringen:* 7
- *minimaal geboorde diepte:* 2,5 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte:* 3,5 m -Mv
- *boorbeschrijvingen:* lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met:* meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch):* de laagopeenvolging in het plangebied wordt van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een 0,15 tot 0,4 m dikke bouwvoor (bruingrijze, matig siltige, zwak humeuze, matig stevige klei). Hieronder bevinden zich getij-afzettingen (blauwgrijze tot lichtgrijze, zwak tot matig siltige, humusarme tot zwak humeuze, matig stevige tot slappe klei vaak met ijzervlekken en soms met enkele veenbrokken of zand-/veenlagen; of grijs, kleilig, zwak siltig, uiterst fijn zand met schelpenresten). In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De laagopeenvolging in het plangebied bestaat uit een bouwvoor op getij-afzettingen. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen. Aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen ontbreken.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Eventuele bodemingrepen kunnen vanuit archeologisch oogpunt zonder bezwaar worden uitgevoerd.

Contactpersonen

- *contactpersoon overheid*: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog provincie Fryslân (tel. 058-2925487).
- *contactpersoon RAAP*: drs. J.E.A. Jans, projectleider RAAP (tel. 0512-589140).

Literatuur

Eekhoff, W., 1859. *Nieuwe atlas van de provincie Friesland*, Leeuwarden.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Robas Producties, 1990. *Historische Atlas Friesland. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. Uitgeverij Robas Producties, Den IJp.

Schotanus à Sterringa, B., 1718. *Uitbeelding der Heerlijkheit Friesland; zoo in 't algemeen als in haare XXX bijzondere Grietenijen*. François Halma, Ljouwert (Facsimile-uitgave 1979).

Stiboka, 1974. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 10 West Sneek en Blad 10 Oost Sneek*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas Friesland 1853-1856, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

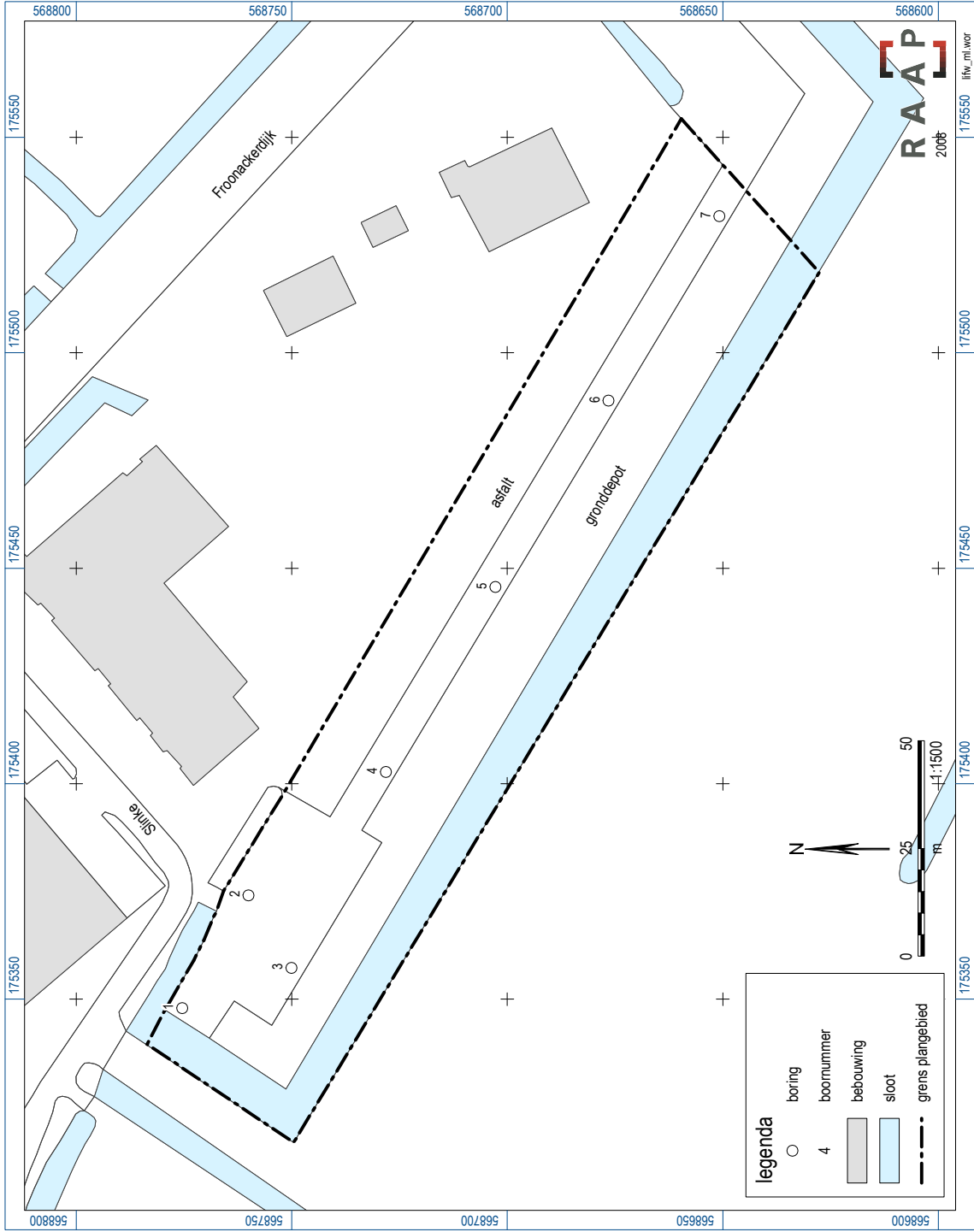
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

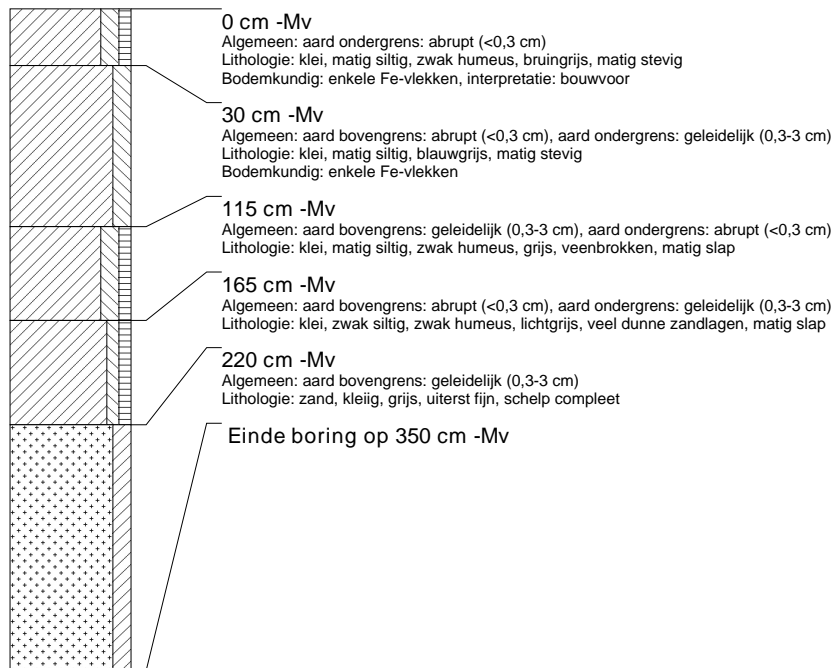
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

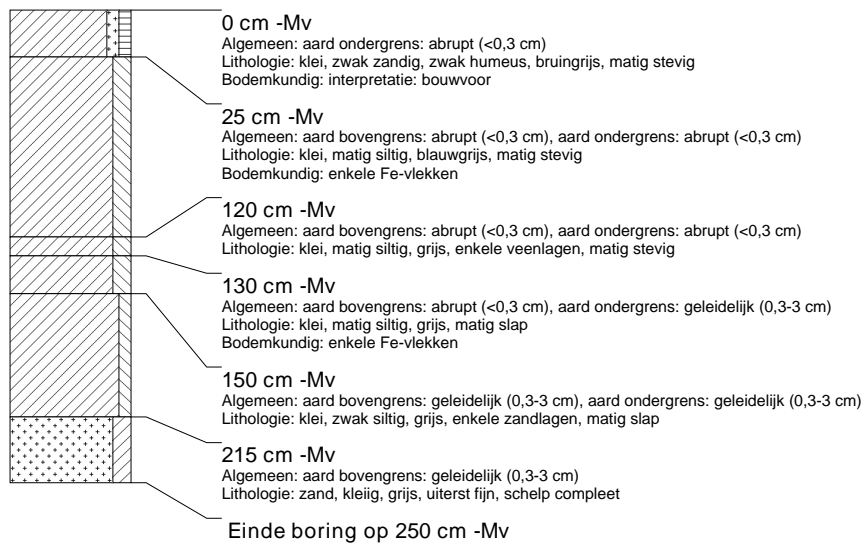
boring: LIFW-1

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

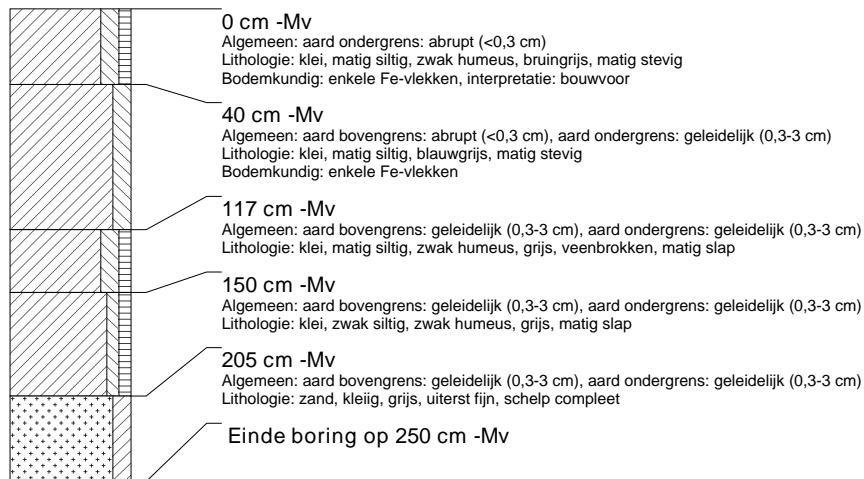
boring: LIFW-2

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LIFW-3

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

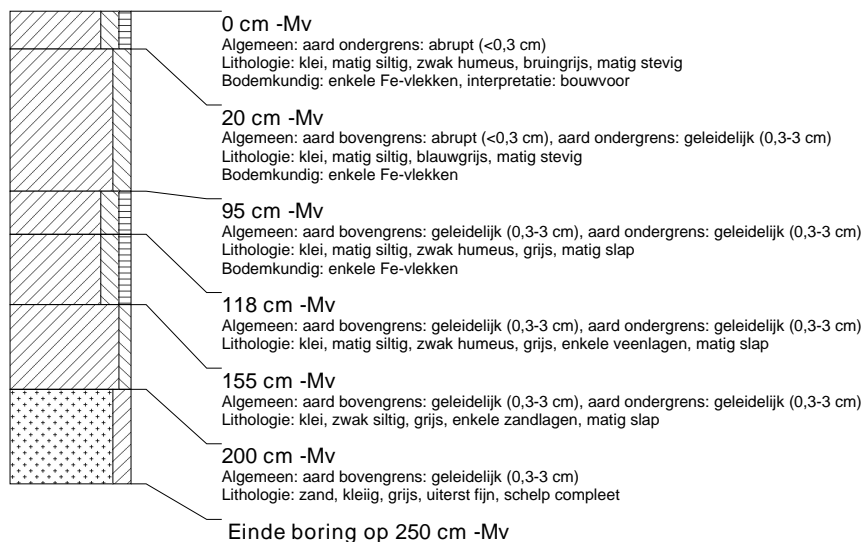
boring: LIFW-4

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

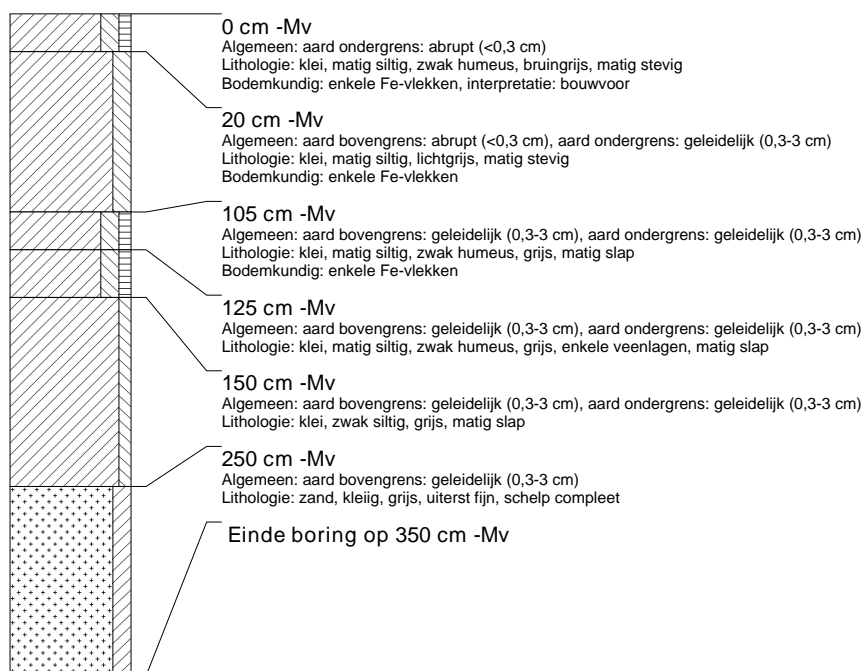
boring: LIFW-5

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LIFW-6

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

boring: LIFW-7

beschrijver: JJ, datum: 30-7-2008, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Littenseradiel, plaatsnaam: Wiuwert, opdrachtgever: Gemeente Littenseradiel, uitvoerder: RAAP Noord

